

**ПРИЙОМ ДРАМАТИЗАЦІЇ У РАМКАХ КОМУНІКАТИВНОЇ
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

**DRAMATIZATION TECHNIQUE IN THE FRAMEWORK OF
COMMUNICATIVE LANGUAGE TEACHING**

**ПРИЕМ ДРАМАТИЗАЦИИ В РАМКАХ КОММУНИКАТИВНОЙ
МЕТОДИКИ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ**

ІРИНА ШПАК, кандидат філологічних наук, Україна

ИРИНА ШПАК, кандидат филологических наук, Украина

IRYNA SHPAK, candidate of philological sciences, Ukraine

АНТОНІНА МУНТЯН, кандидат філологічних наук, Україна

АНТОНИНА МУНТЯН, кандидат филологических наук, Украина

ANTONINA MUNTIAN, candidate of philological sciences, Ukraine

Анотація

В даній статті аналізуються актуальні проблеми навчання іноземних мов, а саме застосування прийому драматизації в рамках комунікативної методики навчання іноземним мовам під час практичних занять з англійської мови в університетах. В ході аналізу автори розглядають чотири типи драматизації та приходять до висновків, що не всі вони можуть бути ефективно застосовані під час проведення практичних занять в університетах. Але автори також акцентують увагу, що прийом драматизації є одним ефективним засобів навчання іноземним мовам в рамках комунікативної методики.

Ключові слова: комунікативна методика навчання іноземним мовам, прийом драматизації, типи драматизації, планування.

Аннотация

В данной статье анализируются актуальные проблемы обучения иностранным языкам, а именно применение приема драматизации в рамках коммуникативной методики обучения иностранным языкам во время практических занятий по английскому языку в университетах. В ходе анализа авторы рассматривают четыре типа драматизации и приходят к выводу, что не все они могут быть эффективно применены при проведении практических занятий в университетах. Но авторы также акцентируют внимание, что прием драматизации является одним эффективных средств обучения иностранным языкам в рамках коммуникативной методики.

Ключевые слова: коммуникативная методика обучения иностранным языкам, прием драматизации, типы драматизации, планирование.

Summary

In the given article urgent problems of foreign language teaching, i.e. dramatization technique in the framework of communicative language teaching application are analyzed. Basing on the fact that communicative competence needs are constantly growing in the modern world the authors speculate on different approaches and techniques which can be used for effective English language teaching in the classroom. Dramatization while foreign language teaching can be analyzed as a unique teaching technique which helps not only in formation of language skills, but also in deeper understanding of other subjects, such as literature and psychology. The authors point out four basic types of dramatization, which are pantomime, improvisation, formal dramatization and informal dramatization. According to the authors some types of dramatization (such as improvisation and informal dramatization) are more useful for practical application at the classes of English than the others (pantomime and formal dramatization). Dramatization technique is analyzed in the article in the framework of communicative teaching, which means that the types of dramatization technique should be effective from the communicative

point of view in the classroom. Formal dramatization type is the least relevant from the communicative point of view, as far as it goes against basic principles of communication – spontaneous speaking. On the other hand it is stated that the dramatization technique is one of extremely effective teaching tools in the communicative language teaching framework. The dramatization technique facilitates and helps to develop social consciousness and linguistic consciousness; it also helps to establish interests and understand students' needs and to stimulate students with different levels of competence in foreign language to use it in quasi real communicative situations.

Later the authors draw attention to the fact that dramatization is not strictly a theatrical staging of a literary work. From our point of view any real life situation or event can be dramatized in the classroom.

In the conclusion, it should be stated, that despite all possible advantages of the dramatization technique application while foreign language teaching class, it should not be the only technique used in the classroom. The optimal option is to combine the dramatization technique with other formal and informal ways and methods of teaching, while taking into account aims of the class, student group, topic of the class and exact teaching material.

Key words: communicative methods of foreign language teaching, dramatization technique, types of dramatization, planning.

Постановка проблеми в загальному вигляді. У сучасному світі беззаперечним є той факт, що англійська мова є найпоширенішою. Близько 2 мільярдів людей використовують англійську для повсякденного спілкування, ведення бізнесу, подорожей тощо. Постійно зростаюча потреба у комунікативній компетенції в англійській мові породжує попит на викладання англійської мови по всьому світу. Можливості вивчення англійської мови – безмежні – на заняттях в університетах, у подорожах, навчаючись закордоном, за допомогою засобів масової інформації та Інтернета.

Аналіз досліджень та публікацій. Якщо говорити про формальний підхід до вивчення іноземної мови, то потрібно зауважити, що в останні десятиліття в ньому відбулись певні зміни, а саме зміни в діяльності викладача. Змінилось місце викладача в навчальному процесі, задачі поставлені перед ним. Центральне місце в навчальному процесі сьогодні займає учень, студент, слухач – саме він активно вибудовує учбовий процес. Викладач більше не є центральною фігурою, замість цього він займає місце активного помічника, або координатора, що лише задає напрямок та допомагає студенту рухатися вірним шляхом. Трапилось це, власне тому, що змінились акценти у вивченні іноземної мови та наприкінці 90-х років 20-го століття поширився комунікативний підхід навчання іноземних мов (communicative language teaching – CLT). У вітчизняній науці в цій сфері працюють такі вчені як Є.І. Пассов, Р.П. Мільруд, І.Р. Максимова, І.Ю. Павловська та інші. Головним завданням цього підходу є навчання комунікативній компетенції. Комунікативна компетенція – це здатність студента відтворити мовне висловлювання в комунікативній ситуації. Вона співвідноситься зі знанням студента того, як будується речення (частини мови, граматичні часи, фрази, тощо). Комунікативний підхід відрізняється від граматичного тим, що студент не має досконало знати граматичні правила, а радше має бути здатним використовувати мову для осмисленої комунікації.

Автори статті «Сучасні методи викладання» Чоботарева І.Г. та Гришан І.А. говорять про те, що на сьогоднішній день для навчального процесу актуальними є комп'ютерні технології: «Комп'ютери, електронні матеріали, підручники, енциклопедії дозволяють підняти навчальний процес на новий рівень». [2] Це дозволяє студентам самостійно аналізувати значну кількість інформації, спів ставляти різноманітні джерела та робити власні висновки. Інформаційні технології сприяють розвитку когнітивних навичок у студентів: самостійно мислити, вирішувати поставлені задачі, синтезувати інформацію. [2]

Ще одним різновидом комунікативного заняття з іноземної мови може бути назване, серед інших, заняття-драматизація, оскільки методичним змістом такого заняття є саме комунікація.

Виклад основного матеріалу. Під драматизацією при навчанні іноземній мові розуміють креативне використання письмовою та усною мови на основі художнього літературного доробку. [1]

Розігруючи роль, учень не просто починає розмовляти мовою літературного героя, не просто стає цим героєм на декілька хвилин, драматизована розповідь залишає довге та сильне враження. А отже, «основна цінність драматизації полягає в тому, що вона дає можливість детально ознайомитись з літературним доробком. Завдяки перевтіленню, драматизація сприяє глибинному розумінню літературного доробку. А це саме те, до чого ми прагнемо, навчаючи учнів читанню та говорінню іноземною мовою». [1] На наш погляд, при тому, що автор певною мірою має рацію, це твердження є дещо однобічним. Драматизацію при навчанні іноземних мов не зводиться до театрального відтворення літературних доробків, це явище ширше та багатогранніше. Проте до цього аспекту ми повернемося пізніше.

В 20 сторіччі Пітер Слейд, після тривалих спостережень за “creative play” дітей на вулицях Лондона сформував «child drama philosophy». Пізніше він також застосував прийоми драматизації на дорослих для вибудовування їх впевненості. Слейд вважав, що традиційні вправи, з якими учні та студенти зустрічаються на заняттях в учбових закладах знищують творчість, що є в середині кожної людини. [4] В той же час, він вважав, що вправи мають бути направлені на розвиток творчості, уяви, емоцій учнів, що передбачає взаємодію учнів та студентів в реальних комунікативних ситуаціях. Драматизація дозволяє студентам переживати певні ситуації, тим самим надаючи їй особистий характер, а особистий характер та переживання, емоціональна забарвленість підвищує ефект засвоєння матеріалу з іноземної мови, оскільки наряду з інтелектом задіюються також і емоції. Особисто-значущою ситуацією робить роль, котру отримує студент. Тут слід зробити акцент на тому, що не є важливим, чи це роль героя літературного твору, чи це будь-яка інша роль. У звичному розумінні під драматизацією розуміють театральну постановку того чи іншого літературного доробку в аудиторії, проте, існує безліч життєвих

ситуацій, котрі можуть бути «драматизовано» в аудиторії, що не мають відношення до літератури. Наприклад відтворення популярного ток-шоу. З іншого боку постає питання де полягає межа між рольової грою та драматизацією, чи можуть бути наявні елементи драматизації в рольовій грі, тощо. Р.В. Фастовець, наприклад, розглядає рольову гру, як один з видів сучасних соціальних технологій, різновид рольової гри, котра реалізується в двох варіантах: перетворення монологічного тексту в діалог, або постановка п'єси на одну дію за художнім доробком. Ще одним прикладом драматизації, на наш погляд, може бути різновид activity, що називається peer teaching, де студент на деякий час вживається в роль викладача.

Драматизація при навчання іноземних мов розглядається як унікальний методичний прийом, котрий сприяє, як формуванню мовних навичок, так і більш глибокому розумінню інших предметних областей, зокрема психології та літератури. Використання драматизації в навчанні іноземним мовам допомагає:

- 1) Розвивати соціальну свідомість;
- 2) Розвивати лінгвістичну свідомість;
- 3) Діагностувати інтереси та потреби учнів;
- 4) Стимулювати студентів з різним мовним рівнем к використанню іноземної мови. [3]

Виділяють наступні типи драматизацію відповідно до її ролі при навчанні іноземним мовам:

- 1) Пантоміма;
- 2) Імпровізація;
- 3) Формальна драматизація;
- 4) Неформальна драматизація.

Пантоміма – повністю основана на невербальній поведінці для передачі значення. Не зважаючи на те, що невербальна комунікація теж комунікація і є дуже важливою, на наш погляд такий тип драматизації більше підходить для занять у молодшій та середній школі, ніж для університетських занять.

Імпровізація – найбільш цікавий тип драматизації, на наш погляд, для використання в університеті. В основі імпровізації лежать наступні принципи: а) відсутність підготовчої роботи, б) проводиться безпосередньо в аудиторії, в) матеріал для імпровізації має бути знайомим, або зрозумілим всім студентам, г) студенти не обмежені в виборі мовних засобів. Імпровізація ефективна в парах та групах, спонукає до спонтанного мовлення, що призводить до розвитку fluency.

Формальна драматизація – надзвичайно структурована. Найбільш неефективна з комунікативної точки зору, оскільки студенти або читають свої «ролі», або презентують те, що завчили заздалегідь. При такому типі драматизації комунікативні навички студентів не розвиваються, а отже, цей тип драматизації не може бути цікавим з точки зору комунікативної методики навчання іноземних мов.

Неформальна драматизація – з одного боку є найпростішим типом драматизації, але з іншого – самим непередбачуваним. Студентам дається повна свобода в трактуванні та інтерпретації сцени, ролей або ідей. Проте під час неформальної драматизації студенти не обмежені у виборі мовних засобів, вони вільні у виборі лексичних та граматичних структур, а отже отримують можливість розвивати навички непідготовленого мовлення. Неформальна драматизація на рівні з імпровізацією є найлогічнішим типом драматизації для використання на заняттях з іноземної мови в університетах.

Висновки. З огляду на все вище сказане, підведемо підсумки. По-перше, нам здається, що не слід трактувати драматизацію при навчанні іноземним мовам лише як постановку сцен з відомих літературних доробків, адже будь яка життєва ситуація може бути драматизована в аудиторії при належній підготовці. По-друге очевидним є той факт, що не всі типи драматизації відповідають вимогам комунікативної методики навчання іноземним мовам. По-третє не всі типи драматизації можуть бути ефективно застосовані на університетських заняттях з іноземної мови.

Проте слід зазначити, що не зважаючи на всі можливі переваги драматизації при навчанні іноземним мовам, цей прийом не має бути єдиним при плануванні занять. Оптимальним є варіант поєднання драматизації з іншими традиційними та нетрадиційними формами та підходами роботи, враховуючи задачі та цілі заняття, студентської групи, теми, контенту учбового матеріалу.

Список літератури

- 1) Драматизация в обучении английскому языку / Е.А. Белянко. — Ростов н/Д : Феникс, 2013. — 93, [1] с. — (Серия □Сердце отдаю детям□).
- 2) Чеботарева И.Г., Гришан И.А. Современные методы преподавания [Электронный ресурс]. — URL: http://www.rusnauka.com/SND/Pedagogica/5_chebotareva.doc.htm
- 3) Килина А.О./ Прием драматизации в обучении иностранному языку [Электронный ресурс]. — URL: http://rgu-penza.ru/mni/content/files/2011_1_KilinaAO.pdf
- 4) Peter Slade. Play [Электронный ресурс]. — URL: <http://www.sesame-institute.org/peter-slade>